

Helpen hogere leeftijdsgrenzen tegen misstanden in de sport? 'Scheer niet alle jonge sporters over één kam'

De bekendste kindster van dit moment: de Russische kunstrijdster Kamila Valieva. Beeld AFP

Een vijftienjarige kunstrijdster op de Olympische Spelen is vanaf nu verleden tijd. Helpt het verhogen van de leeftijdsgrens om misstanden in de sport te voorkomen?

Esther Scholten 12 juni 2022, 13:39

Het werd afgelopen week een historisch besluit genoemd. De internationale schaatsfederatie ISU verhoogt, stapsgewijs, de minimumleeftijd waarop

kunstrijdsters mogen meedoen aan seniorenwedstrijden. Nu is dat nog vijftien jaar, in de winter van 2024-2025 ligt die grens op zeventien jaar. De beslissing is genomen om 'de fysieke en mentale gezondheid van de schaatssters te beschermen'. Maar helpt het om misstanden te voorkomen?

Het is een eerste stap in de goede richting, meent Nicolette Schipper-Van Veldhoven, hoogleraar sports, risks and safety aan de universiteit van Twente en lector sportpedagogiek aan de Hogeschool Windesheim. "Eigenlijk zouden we, in alle sporten, kinderen tot achttien jaar uit de volwassenensport moeten houden. Zij hebben er recht op om 'op te groeien' in een ontwikkelklimaat. Pas daarna zou het prestatieklimaat moeten volgen."

Kindster Kamila

"Te vaak draait het nu bij de jeugd ook al om de medailles. Daardoor krijg je die misstanden. Het kind wordt dan niet meer gezien, alleen de sport, de oefenstof en het eremetaal. Met achttien jaar zou je als samenleving ook een eenduidige lijn trekken: voor de sport dezelfde grens als elders."

De bekendste kindster van dit moment is zonder twijfel de Russische kunstrijdster Kamila Valieva, die eerder dit jaar tijdens de Winterspelen van Peking voor het oog van de wereld brak. Als torenhoog favoriete viel de vijftienjarige meerdere keren tijdens haar vrije kür, waardoor ze naast het podium belandde. Haar coach was zichtbaar *not amused*.

Kamila Valieva valt bijna tijdens haar dramatisch verloren vrije kür op de Winterspelen van Peking. De vijftienjarige Russin was wekenlang onderwerp van discussie na een positieve dopingtest. Beeld AP

Maar ook buiten de ijsbaan acteren er kinderen op het hoogste niveau. Bij het skateboarden wonnen twee dertienjarigen het goud en zilver bij de Zomerspelen van Tokio in 2021: de Japanse Momiji Nishiya en de Braziliaanse Rayssa Leal. In de turnhal van diezelfde stad zegevierde een zestienjarig meisje op de balk, de Chinese Chenchen Guan.

De hoogste sportbaas van Nederland, André Cats, noemt de stap van de ISU op Twitter 'een prima beslissing'. De technisch directeur van sportkoepel NOC-NSF vindt het besluit 'in het belang van jonge sporters, die de tijd gegund moet worden zich te ontwikkelen tot topsporter'. Desgevraagd licht hij toe: "Wij zien het als een beschermingsmaatregel voor snel ontwikkelende jonge en dus ook kwetsbare sporters".

De dertienjarige Japanse Momiji Nishiya won tijdens de Olympische Spelen van Tokio goud bij het skateboarden. Beeld Reuters

‘Keet doet waar ze het meest plezier in heeft’

Maar waarom stuurt Nederland dan zelf een zestienjarige naar de Spelen, in de persoon van skateboardster Keet Oldenbeuving? Ook kunstrijdster Lindsay van Zundert en snowboardster Melissa Peperkamp waren met hun zeventien jaar nog minderjarig. Niet alle jonge sporters mag je over één kam scheren, vindt Cats.

Daar is Henno Oldenbeuving het mee eens. Hij is pedagoog van beroep en vader van Keet. Eigenlijk zou zijn dochter op haar vijftiende al in Tokio meedoen, maar door de coronapandemie werden de Spelen uitgesteld. Dat scheelde in de beeldvorming, denkt hij.

“Mensen vinden er iets van. Maar Keet doet waar ze het meest plezier in heeft. Dat is toevallig een olympische sport en in Nederland is er zo’n structuur ontwikkeld dat je dan ook de mogelijkheden krijgt. Als je op die leeftijd een hele goede violist bent, zijn er geen extra privileges. Dan moet je je houden aan bepaalde werkafspraken, aan een maximaal aantal optredens. Als olympisch sporter mag je alles.”

Keet Oldenbeuving met 'boevenogen' in actie op de Olympische Spelen in Tokio. Beeld Getty Images

Oldenbeuving begrijpt dat de samenleving steeds kritischer kijkt naar topsportkinderen. “Het plezier in de sport moet voorop staan, zeker op jonge leeftijd, en Nederland staat toch bekend als medaillefabriek. Dan snap ik die zorgen. Maar die moet je niet over iedereen uitstorten. Het is heel erg kind- en contextafhankelijk.

“Dat vind ik het lastige aan deze discussie. Wij letten op Keet. Als je haar op een skateboard ziet, heeft ze boevenogen. Ze straalt. Ook het dragen van de vlag in Tokio deed ze zo ontspannen. Keet kan dit leven aan. Ze vindt het fantastisch. Ik kan dan alleen maar blij zijn voor haar.”

Een regel in de topsport luidt dat het gemiddeld acht jaar aan trainingsarbeid kost om het podium te halen. Reken maar uit hoe jong er dan al geïnvesteerd moet worden in zogeheten vroeg-ontwikkel sporten als turnen en kunstrijden - als daar op vijftienjarige leeftijd gepiekt kan worden. Schipper-van Veldhoven hoopt dat talenten op de schaats nu twee jaar later ‘in het systeem’ belanden. “Elk jaar is meegenomen. Dan zijn ze in ieder geval weer iets weerbaarder.”

Daarom is ze blij met deze stap van de ISU, maar ook sceptisch over de achterliggende reden. “De leeftijdsgrens moet niet alleen voor de bühne verhoogd worden. Om echt een verandering teweeg te brengen - in de balans tussen druk en plezier - moet het nadenken over jonge topsporters ook een impuls krijgen. Wat die Valieva overkwam, was vreselijk. Hoe kan zo’n trainer zo reageren? Het is geen instrument wat daar staat.”

‘Er moet meer vanuit het kind worden gedacht’

“Er zou veel meer op het proces gecoacht moeten worden. Dan kijk je naar de lange termijn en niet naar het resultaat van de eerstvolgende wedstrijd, dan motiveer je sporters vanuit positieve coaching en zelfredzaamheid. Ook dan behoren medailles tot de mogelijkheden en ondertussen laat je de kinderen heel. Er moet meer vanuit het kind worden gedacht. Kan dit kind het wel aan? Want kinderen ontwikkelen zich natuurlijk verschillend.

“Nu wordt iedereen veelal door dezelfde mal gedrukt. Dat leidt tot uitvallers. Daarnaast zie je bijvoorbeeld bij het turnen heel veel polsbleesures, omdat die meisjes veel te lang in handstand moeten staan. Hun lichamen zijn nog in ontwikkeling, ook daar moet rekening mee gehouden worden.”

Het is een debat met een lange historie, weet sporthistoricus Jurryt van de Vooren, maar raakte in een stroomversnelling rond de Koude Oorlog. Door de medaillewedloop tussen Oost en West zakte de gemiddelde leeftijd. “Toen duidelijk werd wat de verwoestende effecten waren van topsport bedrijven in de communistische landen, ontstond er discussie. Hoe jong mag je zijn? Hoe vrijwillig kiest een twaalfjarige voor topsport? Of voor doping? Als tegenreactie zag je dat de gemiddelde leeftijd omhoog ging.”

Met name onder de vorige voorzitter van het IOC Jacques Rogge ontstond er een tendens om het meedoen van al te jonge sporters te voorkomen, zegt Van de Vooren. Dat was een reden om in 2010 de Youth Olympic Games in het leven te roepen. “Daarom verbaast het mij zo dat er op de laatste Spelen weer zulke jonge deelnemers waren.”

De zestienjarige Chinese Chenchen Guan in Tokio actie op de balk. Beeld Reuters

Er is de afgelopen decennia een stevig aanbod van jeugdtoernooien gegroeid, weet Cats. Middels die krachtmetingen kunnen jonge sporters volgens hem in een meer beschermde omgeving worden 'klaargestoomd' voor het echte werk, waar media-aandacht en verwachtingen van publiek een grotere rol gaan spelen.

Geen initiatief vanuit Nederland

Toch zal Nederland het de eigen minderjarige talenten niet reglementair verbieden om aan senioren-evenementen mee te doen. Cats: "Wij laten in eerste instantie het initiatief bij de internationale bonden en het IOC om na te denken over de invoering van een minimumleeftijd in iedere sport. Wanneer binnen een aantal jaar blijkt dat zij niet met een adequate en onderbouwde aanpak komen, zullen wij als NOC-NSF en Nederlandse sportbonden in overleg gaan of we eenzijdig tot beperkende regelgeving kunnen en willen overgaan."

Voorlopig wordt het dus aan de sporters, coaches én ouders overgelaten.

Oldenbeuving is duidelijk: hij wil niet dat kinderen gepusht worden. "Ik ben ook als

pedagoog van de lijn: spelen, sporten, presteren. In die volgorde. Het moet nooit zo zijn dat ouders of een bond zeggen: Jij hebt zulke goede genen, jij moet. In het skateboarden ben ik dat nog niet tegengekomen. Misschien ook omdat het tussen topsport en lifestyle in zit. Maar ik denk dat dat heel vaak wel gebeurt.”